

2020

TÁJÉKOZTATÓ

KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY ESETÉN

SZÜKSÉGESSÉ VÁLÓ MUNKÁLTATÓI

FELADATOKRÓL

Összeállította: Kondor Norbert

MASZSZ MvB

KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY ESETÉN SZÜKSÉGESSÉ VÁLÓ MUNKÁLTATÓI FELADATOK

1. JELENLEGI HELYZET ÉRTÉKELÉSE:

Az NNK nyilatkozata alapján, Magyarországon jelenleg nincs koronavírusos beteg és kevés az esélye a járványnak.

A vírus terjedésének megakadályozásában, a járvány megelőzésében elsődlegesen az államnak vannak fontos feladatai! A világjárvány megfékezése, felszámolása, a betegek gyógykezelése az egészségügyi feladata.

A megerősített járványügyi felügyelet folyamatosan figyelemmel kíséri a kínai koronavírus járványt, és amint indokoltá válik, megteszik a szükséges intézkedést.

Mivel a vírusfertőzés Európában is megbetegedéseket okozott, - azt gondolom - a kérdés nem az, hogy megjelenhet-e a vírus Magyarországon, hanem az, hogy mikor?

Tehát a jelenlegi helyzet a **FELKÉSZÜLÉS IDŐSZAKA** kell, hogy legyen!

Különleges megelőző intézkedésre ebben az időszakba még nincs szükség!

2. A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNYRA VALÓ FELKÉSZÜLÉS:

A pandémiára (több országra, vagy egész kontinensre kiterjedő járvány) való felkészülés azon alapul, hogy megfelelő tervezéssel, és összehangolt hatékony intézkedésekkel várhatóan megfékezhető a világjárvány, és jelentősen csökkenthetőek a káros következmények mind egészségügyi, mind pedig gazdasági és infrastruktúrális vonatkozásban.

A megelőzéshez, a hatékony védelem kialakításához ismernünk kell magát a vírust!

3. KORONAVÍRUS ISMERTETÉSE:

A jelenlegi Kínában járványt okozó vírus a 2019nCoV nevet kapta. Ez a vírus a koronavírusok csoportjába tartozik. 2019 decemberében Közép-Kínában jelent meg, tömeges tüdőgyulladásos megbetegedést okozva.

3.1 Terjedése:

A koronavírusok csoportjába tartozó vírusok elsődlegesen állatról terjednek emberre. A vírus képes emberről emberre terjedni.

A Koronavírus cseppfertőzés útján terjed, köhögés, tüsszentés vagy beszéd során. A cseppfertőzéssel való terjedés közeli kontaktus (minimum 1 m távolság) esetén valósulhat meg. A fertőző vírusrészecskék nem terjednek a levegőben nagy távolságra.

Indirekt terjedés előfordulhat, amikor a vírus nem közvetlenül, hanem egy közvetítő közegen keresztül terjed emberről emberre. A közvetítő közeg a leggyakrabban vírusrészecskéket tartalmazó váladékkal szennyezett felület. Ezekben az esetekben a „piszkos kéz” fontos közvetítő szerepet játszik.

3.2 Tünetei:

A koronavírusos megbetegedés tünetei hasonlóak az influenzához. A vírus a légutakat támadja meg, így leggyakoribb klinikai tünetek a fertőzést követő 2-14 nap múlva a magas láz, a száraz köhögés, mellkasi fájdalom, légzési nehézségek és a fáradékonyság.

3.3 Felismerés, elkülönítés:

Az országban éppen zajló influenza járvány miatt nehéz. **Gyanú esetén a koronavírus azonosítása laboratóriumi módszerekkel lehetséges, és ennek feltételei már megvannak Magyarországon.**

A koronavírus okozta megbetegedések bárkit érinthetnek, **azonban a legyengült immunrendszerű emberek, krónikus betegségekben szenvedők, valamint gyermekek és idősebbek fogékonyabbak.** A fertőződésük gyakrabban előfordul, és a betegség lefolyása is súlyosabb, mint egészséges szervezet esetén.

4. A JÁRVÁNY KÁROS HATÁSAI:

- **Egészségügyi:** megbetegedések, halálozás, az egészségügyi ellátórendszer fokozott igénybevétele;
- **Társadalmi:** a népesség megváltozott mobilitása, fennakadás az alapvető szolgáltatások nyújtásában, az infrastruktúra működésében;
- **Gazdasági:** kieső munkaerő, a GDP csökkenése, a gyógyítás-megelőzés költsége.

5. MUNKÁLTATÓI FELADATOK A FELKÉSZÜLÉS IDŐSZAKÁBAN

A biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtése a munkáltató feladata!

A gazdálkodó szervezetek jelentősen hozzájárulhatnak a járvány megfékezésére tett erőfeszítésekhez azzal, hogy biztosítják a munkavállalók egészségének védelmét, és intézkedéseket hoznak a fertőzések munkahelyen történő terjedésének megelőzésére.

A gazdálkodó szervezetek vezetői **az időben meghozott, megfelelő intézkedéseikkel** jelentősen hozzájárulhatnak a vírus munkahelyi terjedésének, ezáltal pedig a pandémia következményeinek csökkentéséhez.

Időben meghozott intézkedések:

- 5.1 A szervezet átvilágítása és önértékelése a pandémiára való felkészülés fontos alapfeltétele.
- 5.2 Annak érdekében, hogy munkavállalók biztonságát és egészségét fenyegető kockázatot meg lehessen becsülni, a kockázat-értékelést célszerű soron kívül elvégezni és a szükséges intézkedéseket haladéktalanul meghatározni.
- 5.3 A kockázatelemzés eredményeként meghatározott eszközök beszerzése.
- 5.4 Tájékoztatási kötelezettség
- 5.5 Pandémiás kockázat kommunikáció beindítása

5.1 A szervezet átvilágítása:

Célja, hogy feltárja a gazdálkodó szervezet működésének sérülékeny, kritikus pontjait és a folyamatos működést veszélyeztető tényezőket a járvány vonatkozásában. **Meg kell becsülni a részleges vagy teljes működéskiesés rövid és hosszú távú következményeit, és a működéskiesés átmeneti áthidalásának lehetőségeit.**

5.2 Kockázatelemzés:

Azonosítani kell a kórokozót, az általa okozott veszélyt, az expozíció jellegét és mértékét, az érintett **munkaköröket, azok expozíciós idejét és létszámát.** A kockázatelemzés eredményének figyelembevételével meg kell határozni a szükséges intézkedéseket és számba kell venni a védelem specifikus és aspecifikus lehetőségeit. Amennyiben a veszély megakadályozása, illetve megszüntetése műszakilag nem lehetséges, az expozíció okozta kockázatot különféle intézkedések alkalmazásával olyan alacsony szintre kell csökkenteni, hogy az érintett munkavállaló egészsége és biztonsága megfelelően védve legyen.

A veszélyek és veszélyeztetettek azonosításának valahogy így kellene kinéznie:

„MINTA”

Érintett munkakörök:		egészségügyi dolgozók (orvosok, ápolók, fogorvosok) egyes aeroszol-generáló eljárásokat végzők (bronchosopia, endotracheális intubáció, lélegeztetés, fogászati eljárások, a fertőzött beteg újraélesztésében közreműködők); a fertőzött beteg váladékait vizsgáló laboratóriumi dolgozók			
Kitettség:		Nagyon nagy expozíciós kockázat			
Kórokozó (csoport)	Veszély azonosítása	Expozíció		Védelem	
		jellege	mértéke	Specifikus	Aspecifikus
Korona vírus 2019-nCoV	cseppfertőzéssel terjed	pandémia idején	megbetegedést okozhat, gyógyítható	védőoltás nincs	szem, arc, kéz, test és légzésvédelem általános higiénés szabályok betartása, kézfertőtlenítés, ezek ismertetése, oktatása

Érintett munkakörök:		az egészségügyi ellátásban a fekvő- és járóbeteg ellátásban, (beleértve az elhunytakkal kapcsolatos teendőket ellátókat is) dolgozó orvosok, nővérek, kisegítő személyzet, a betegek szállítását végző mentőszolgálat vagy más betegszállító szolgálat munkatársai.			
Kitettség:		nagy expozíciós kockázat			
Kórokozó (csoport)	Veszély azonosítása	Expozíció		Védelem	
		jellege	mértéke	Specifikus	Aspecifikus
Korona vírus 2019-nCoV	cseppfertőzéssel terjed	pandémia idején	megbetegedést okozhat, gyógyítható	védőoltás nincs	kéz, test és légzésvédelem általános higiénés szabályok betartása, kézfertőtlenítés, ezek ismertetése, oktatása

Érintett munkakörök:		azok a munkavállalók, akik gyakran érintkeznek lakossági csoportokkal (iskolák, nagy létszámú irodák, forgalmas kereskedelmi egységek, szolgáltatás, ügyfélszolgálatok, stb.)			
Kitettség:		Közepes expozíciós kockázat			
Kórokozó (csoport)	Veszély azonosítása	Expozíció		Védelem	
		jellege	mértéke	Specifikus	Aspecifikus
Korona vírus 2019-nCoV	cseppfertőzéssel terjed	pandémia idején	megbetegedést okozhat, gyógyítható	védőoltás nincs	általános higiénés szabályok betartása, kézfertőtlenítés, ezek ismertetése, oktatása

Érintett munkakörök:		irodai alkalmazotti munkavégzés, illetve ahol a lakossággal, szolgáltatást igénybe vevővel való kapcsolattartás eseti			
Kitettség:		Alacsony expozíciós kockázat			
Kórokozó (csoport)	Veszély azonosítása	Expozíció		Védelem	
		jellege	mértéke	Specifikus	Aspecifikus
Korona vírus 2019-nCoV	cseppfertőzéssel terjed	pandémia idején	megbetegedést okozhat, gyógyítható	védőoltás nincs	általános higiénés szabályok betartása, kézfertőtlenítés, ezek ismertetése, oktatása

5.3 A kockázatelemzés eredményeként meghatározott eszközök beszerzése:

Oltóanyagok (jelenleg még nincs oltóanyag), egyéni védőeszközök, maszkok, fertőtlenítőszer, stb. beszerzésének, szétosztásának tervezése, ütemezése, a felhasználás ellenőrzési rendszerének kialakítása.

5.4 A munkáltató tájékoztatási kötelezettsége:

A munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló, illetve a munkavédelmi képviselő elsősorban **tájékoztatás és oktatás formájában elégséges és megfelelő képzést kapjon az egészséget fenyegető kockázatokról,** az expozíció megelőzését szolgáló intézkedésekről, a higiénére vonatkozó előírásokról, az egyéni védőeszköz viseléséről és használatáról, az előre nem látható veszélyhelyzetekben teendő intézkedésekről, a veszélyhelyzetek megelőzéséről.

5.5 Pandémiás kockázat kommunikáció beindítása:

Növelni kell a munkavállalók koronavírusral kapcsolatos ismereteit, és tudatosítani a veszély jelentőségét. Segítséget kell nyújtani a megfelelő személyi higiéniével és a fertőzés megelőzésével kapcsolatos ismeretek elsajátításához, és elő kell segíteni a megfelelő viselkedésformák elterjedését.

Fel kell készíteni a gazdálkodó szervezetet a koronavírus valószínű megjelenésére, és annak következményeire. Minél szélesebb körben be kell vonni a tervezésbe az érintetteket, ismertetni kell a tervezett intézkedéseket. Meg kell nyerni a vezetőket és a munkavállalókat az együttműködésre.

El kell magyarázni, hogy milyen lehetősége és szerepe van az egyénnek, valamint a gazdálkodó szervezet egészének a megelőzésben és a kárenyhítésben.

Biztosítani kell a munkavállalókat arról, hogy az egészségük és jólétük a vállalat számára prioritás.

6. MUNKÁLTATÓI FELADATOK JÁRVÁNY IDEJÉN:

6.1 **Egyéni védőeszközök biztosítása**

6.2 **Egyéb megelőző intézkedések foganatosítása**

6.3 **Egyéni védőeszközök, ruházat fertőtlenítése, megsemmisítése**

6.1 Egyéni védőeszközök:

- A munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló a szükséges védőeszközöket az e célra kijelölt és megfelelő jelöléssel ellátott helyen megfelelően tárolja,
- Ellenőrizze, továbbá lehetőség szerint használat előtt is, de használat után amennyiben az szükséges, illetve lehetséges minden alkalommal megtisztítsa azokat,
- Az ismételt fel nem használható védőeszközt veszélyes hulladékként kezelje,
- Meg kell tiltani a meghibásodott védőeszköz használatát,
- Írásban rögzíteni kell az emberi eredetű minták vételére, kezelésére és feldolgozására szolgáló eljárásokat.

A védőeszközök nem nyújtanak 100 százalékos védelmet, de megfelelő használat mellett segíthetnek a fertőzés kivédésében. Egyéni védelmet nyújt az egyszer használatos kesztyű, a védőszemüveg, szájmaszk, elválasztó fal (plexi, üveg).

Respirátorok (lélegeztető készülék) alkalmazása egészségügyi ellátás során, meghatározott egészségügyi beavatkozások végzésekor indokolt.

A szájmáskok fizikai akadályt, gátat képeznek, ily módon védelmet nyújthatnak a cseppfertőzés ellen. A szájmásk (sebészi másk) egy sűrű szövetanyag az orr és száj elé helyezve, és rugalmasan rögzítve. Feladata, hogy a beszéd, köhögés, tüsszentés során keletkező cseppeket felfogja, ezáltal megakadályozza a fertőzés terjedését.

Tünetek megjelenésének esetében használatuk feltétlenül javasolt, amennyiben a fertőzött másokkal közeli kapcsolatba kerül.

A gazdálkodó szervezetek esetében tehát a szájmáskok alkalmazása elsősorban azoknál a munkavállalóknál javasolt, akiknél a fertőzés tünetei a munkahelyen jelentkeznek. Fontos hangsúlyozni, hogy a szájmásk viselése nem helyettesíti a munkavállaló orvoshoz, vagy egészségügyi intézetbe való küldését.

6.2 Egyéb megelőző intézkedések foganatosítása

6.2.1 Általános megelőző intézkedések:

Munkahelyi kontaktusok számának csökkentése, zárt helyiségekben sok ember részvételével zajló események (pl. értekezletek) szüneteltetése, a takarítások gyakoriságának növelése, a kézhigiéné feltételeinek biztosítása, biztonságos hulladék elhelyezés, és sebészi szájmáskok biztosítása azoknak, akiknél a vírushertőzés tünetek jelentkeznek a munkahelyen. Javasolt továbbá gondoskodni a zárt helyiségek gyakori szellőztetéséről, a megfelelő légcseréről.

A járványterjedés visszaszorításának alapvető eszköze, hogy a tünetekkel rendelkező betegek elkülönítésre kerüljenek. A betegség tüneteinek észlelésekor gondoskodni kell arról, hogy a munkavállaló haladéktalanul, és másokat a legkevésbé kitéve a fertőzésnek az otthonába vagy egészségügyi intézménybe távozzon, és a gyógyulásig közösségbe ne menjen.

6.2.3 Közösségi érintkezések korlátozása a munkahelyen:

Alapvető cél a munkahelyi kontaktusok számának csökkentése, illetve a kritikus működés fenntartásához szükséges munkaerő fokozott védelme.

A fertőzés terjedésének megakadályozása szempontjából javasolt a járvány idejére a fő fogadó teret kiüríteni. A kulcsfontosságú feladatott ellátó munkatársakat az egy légtérű munkaterületről javasolt a rendelkezésre álló zárt helyiségekbe költöztetni.

A kulcsfontosságú feladatokat ellátó alkalmazottaknak nem javasolt csoportokban dolgozni. A külsős személyekkel történő találkozásokat a járvány ideje alatt a lehetőségekhez képest kerülni kell.

Munkahelyi kontaktusok számának csökkentése, zárt helyiségekben sok ember részvételével zajló események (pl. értekezletek) szüneteltetése, a takarítások gyakoriságának növelése, a kézhigiéné feltételeinek biztosítása, biztonságos hulladék elhelyezés, és sebészi szájmáskok biztosítása azoknak, akiknél influenzás tünetek jelentkeznek a munkahelyen. Javasolt továbbá gondoskodni a zárt helyiségek gyakori szellőztetéséről, a megfelelő légcseréről.

6.2.4 Utazással, munkába járással kapcsolatos intézkedések:

A belföldi utazások, munkába járás és az ezzel járó közösségi érintkezések is elősegítik a vírus terjedését. A kulcsfontosságú alkalmazottak esetében – ha az otthoni munkavégzés, távmunka feltételei a munkáltatónál még nem biztosítottak, -a lehető legszélesebb körben lehetőséget kell biztosítani az otthoni munkavégzésre, és előre meg kell tervezni ennek a feltételeit. Amennyiben otthoni munkavégzésre nincs mód, az egyéni munkába járás szorgalmazása illetve támogatása lehet a fő cél.

6.2.5 Védőoltások: **Az új típusú koronavírus elleni védőoltás még nem létezik!**

A Magyarországon jelenleg zajló influenzajárvány összefüggésében biztosított influenza vírus elleni védőoltás nem ad védelmet a kínai járványt okozó koronavírussal szemben. **Az influenza elleni védőoltás beadása kizárólag azért javasolt, mert az influenza megbetegedés általános immunrendszer gyengülést okoz.** A legyengült immunrendszerű egyénnél egy esetleges új típusú koronavírussal történő fertőződés esetén a megbetegedés valószínűsége nagyobb, és súlyosabb tünetek alakulhatnak ki.

6.2.6 Takarítás, fertőtlenítés:

A járvány terjedésének aspecifikus megelőzését szolgálja a megfelelő és rendszeres takarítás. Pandémia idején a gyakran érintett felületek takarításának gyakoriságát növelni kell, de ezen kívül a takarítás az általános rend szerint történhet, a megfelelő takarítószeres előírásoknak megfelelő alkalmazásával. Speciális, szokásostól eltérő fertőtlenítő szerek alkalmazása nem indokolt. A nagyforgalmú és közforgalmat lebonyolító munkahelyeken, különösen az éttermeknél, konyhákban, liftek előtereinél, lépcsőfeljáróknál javasolt virucid kézfertőtlenítő szerek kihelyezése.

6.2.7 Személyi higiéné:

Az emberről emberre terjedni képes új vírustörzs kialakulása után nagy valószínűséggel számolni kell Magyarországi megjelenésére is! Így az emberek többsége előbb-utóbb találkozni fog az új koronavírussal. Az aggodalom és félelem csökkentése érdekében egyértelmű tanácsokkal kell ellátni a munkavállalókat arról, hogyan védhetik meg magukat és családjukat a fertőzéstől.

A személyi higiénéről szóló oktatás hatékony, olcsó és bárki által könnyen kivitelezhető intézkedés. A higiénés szabályok megtartásával csökkenthető a megbetegedések száma és lassítható a járvány terjedése.

A járvány idején az egészséges személyek folytassák a napi tevékenységüket. A fertőzés teljes biztonsággal nem kerülhető el, de a fertőződés esélye csökkenthető, ha kerülnek a szoros érintkezéseket, és rutinszerűen alkalmazzák a standard személyi higiénés szabályokat, különös tekintettel a légzőszervi higiénére és köhögés-etiketre, és erre gyermekeiket is figyelmeztetik.

A járványterjedés visszaszorításának alapvető eszköze, hogy még az enyhe tünetekkel rendelkező influenzás betegek is elkülönítésre kerüljenek. A betegség tüneteinek észlelésekor gondoskodni kell arról, hogy a munkavállaló haladéktalanul, és másokat a legkevésbé kitéve a fertőzésnek az otthonába vagy orvoshoz távozzon, és a gyógyulásig közösségbe ne menjen.

Javasolt higiénés szabályok:

- Fertőző betegség esetén a teljes gyógyulásig tartózkodjon otthonában.
- Köhögéskor, tüsszentéskor zsebkendővel takarja el orrát és száját. Javasolt az eldobható papír zsebkendő használata.
- A használt zsebkendőket azonnal helyezze a táskájába vagy zárható szemeteszsákba.
- Gyakran mosson kezet meleg vízzel és szappannal, különösen orrfújás és a zsebkendő kidobása után. Ezzel megakadályozhatja, hogy a kezéről a szabadszemmel nem látható kórokozók tárgyakra, felületekre, onnan mások kezére, nyálkahártyájára kerüljenek.
- Rendszeresen tisztítsa meg a gyakran használt tárgyakat, gyakran érintett felületeket (asztal, kilincs stb.)
- Kerülje a zsúfolt helyeket különösen a zsúfolt zárt helyiségeket. Tartson minimum 1m távolságot más személyektől.
- Kerülje a kézfogást.
- Kerülje a liftek használatát.

- Zárt terekben gondoskodjon a gyakori alapos szellőztetésről.
- Amennyiben vírusfertőzéses tünetei vannak, használjon eldobható szájmaszkot olyankor, amikor feltétlenül szükséges a lakását elhagynia, másokkal közeli kontaktusba kerül, esetleg betegevizsgálatra várakozik. Ezzel megelőzheti mások megfertőzését.

Ennél szigorúbb személyi higiénés szabályokat a WHO sem ajánl!

6.3 Egyéni védőeszközök, ruházat fertőtlenítése, megsemmisítése

A munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy: a munkavállaló azokat a védőeszközöket, ruhákat, egyéb anyagokat, amelyek biológiai tényezőkkel szennyeződhetnek, a munkaterület elhagyásakor vegye le és a többi ruhától elkülönítve tárolja, a védőeszközök, egyéb anyagok fertőtlenítése, megtisztítása vagy szükség szerinti megsemmisítése megtörténjen.

7. A FOGLALKOZÁS EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLATOK LEHETSÉGES FELADATAI JÁRVÁNY IDEJÉN

Járvány során monitorozni kell a betegek számát, beleértve azokat, akik a munkahelyen betegedtek meg, és szabályozni kell a biztonságos munkába való visszatérést. Ezért a foglalkozás egészségügyi szolgálatnak rendszeresen jelentenie kell a humán erőforrás gazdálkodásért felelős egységnek a hazaküldött alkalmazottak számát, valamint a munkába való visszatérésnek a lehetséges legkorábbi időpontját.

A fertőzés gyanús személy észlelése, és a munkavégzésének azonnali felfüggesztése továbbá orvosi vizsgálata. Azokat az alkalmazottakat, akik a betegség tüneteit észlelik magukon, azonnal egészségügyi intézménybe, háziorvoshoz kell küldeni, és a teljes gyógyulásig nem állhatnak munkába. Amennyiben a járvány gyanús személy súlyos tünetekkel jelentkezik, és sürgős kórházi ellátást igényel, biztosítani kell a beteg elkülönítését, és orvosi megfigyelését az elszállításig.

A fertőzés gyanús személy számára szájmaszk biztosítása, és a használat oktatása.

Orvosi tanácssal való ellátás a teendőkről fertőzés esetén, valamint a terjedés megakadályozásáról és a megfelelő higiénés magatartásról.

Infekciókontroll szabályok betartása influenzás beteggel, illetve testvadászaival való érintkezéskor (pl. személyi védőeszközök használata, fertőtlenítés, fertőző hulladékok kezelése) az NNK útmutatásai alapján.

Védőoltások szervezése és beadása az egészségügyi hatósággal együttműködve.

A foglalkozás egészségügyi szolgálat egyéb feladataira vonatkozó működési rendjének meghatározása.

A járvány idején a járvánnyal nem összefüggő, halasztható egészségügyi ellátások szüneteltetése. A sürgősségi betegellátást azonban a járvány idején is szükséges biztosítani.

Pszichés támogatás a pandémia idején a minimális szolgáltatást nyújtó, fokozott terhelésnek kitett személyzet számára.